

регіону, підприємства): захисний, гармонізаційний, ресурсний, діяльнісний (проаналізовано у [2, с. 15-18]). З їхнього числа найпоширенішим є захисний підхід, він виник першим і завдяки асоціюванню безпеки з поняттями "загроза", "захист" і "захищеність" застосовується у переважній більшості досліджень в економічній безпекології.

У дослідженні соціально-економічної безпеки регіону може бути результативним і ресурсний підхід, якщо у його межах увагу зосередити на потенціалі регіону. Поняття "потенціал регіону" є відносно новим, тому що дослідження цього питання в регіоналістиці зосереджені переважно на окремих видах потенціалу (економічному, фінансовому, ресурсному, інноваційному, бюджетному, ринковому тощо). Визначати зміст поняття "потенціал регіону" за адитивним підходом (потенціал регіону як сума видів потенціалу) некоректно. Основою потенціалу регіону є ресурси, але розглядати їхнє використання лише в економічному контексті (перетворення у кінцевий результат) означає його розгляд лише в одному контексті (тим більш, що не всіма видами ресурсів регіон не те, що не володіє, а навіть розпоряджатися не може).

Таким чином, результати дослідження змісту головної категорії економічної безпекології мезорівня поняття "соціально-економічна безпека регіону" закладають принципові основи експлейнарного базису економічної безпекології мезорівня, відмінними рисами якого є консенсисність наукового знання завдяки колективному характеру виконуваних досліджень та їхньої контекстуальності.

Список використаних джерел:

1. Ілляшенко О. В. Механізми системи економічної безпеки підприємства [монографія] / О. В. Ілляшенко. - Харків: Мачулін, 2016. - 504 с.
2. Козаченко Г. В. Оцінювання економічної безпеки підприємства: аналіз основних підходів / Г. В. Козаченко, Ю.С. Погорелов. — В кн.: Менеджмент безпеки держави, регіону, підприємства: проблеми і виклики сьогодення : [монографія] ; за заг. ред. З. Б. Живко, І. Г. Бабець. — Львів: Ліга-Прес, 2015. — С. 238–251.
3. Пабат О. В. Економічна безпека держави: інноваційні фактори: [монографія] / О. В. Пабат. - Львів: Інститут регіон. досліджень НАН України, 2012. - 168 с.

РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

***Власова О. Є.,** канд. екон. наук, доцент, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова*

В сучасних умовах господарювання підприємства для забезпечення та покращення своєї фінансово-економічної безпеки повинні впроваджувати інноваційні системи менеджменту. Водночас, інноваційні підходи до управління, виникнення нових форм господарських взаємовідносин, постійно зростаючі інформаційні потреби менеджерів підприємств, підвищення рівня

соціалізації та інтелектуалізації суспільства вимагають нових підходів до організації системи інформаційного забезпечення фінансово-економічної безпеки, яку зазвичай уособлює управлінський облік.

Практика використання інноваційних процедур, інструментів і методів управлінського обліку випереджає їх теоретичне обґрунтування. З одного боку, сучасний стан і ступінь розвитку практики управлінського обліку характеризуються різноманіттям і складністю новітніх методів та методик для підвищення якості управління, які здебільшого не мають технологічних і організаційних передумов до використання в українській обліковій практиці. З іншого – донині існує термінологічна невпорядкованість, неоднозначність категоріального апарату щодо цілей, завдань, функцій, змісту та ролі управлінського обліку в інформаційному полі системи управління суб'єкта господарювання.

За своєю суттю управлінський облік представляє собою процес ідентифікації, виміру, накопичення, аналізу, підготовки, інтерпретації і надання релевантної обліково-аналітичної та не фінансової інформації, необхідної менеджерам для здійснення планування, оцінки і контролю господарської діяльності, оптимального використання ресурсів підприємства, контролю за повнотою їх обліку, вибору найкращої стратегії задля генерування і збереження вартості підприємства.

Створення вартості на основі інформації – ключове джерело переваги. Управлінський облік представляє таку можливість фінансовому директору та раді директорів. Роль фінансового директора змінюється, сфера його повноваження зараз розповсюджуються на сферу інформаційних технологій, кадрову службу і навіть виробництво. А сфера ключових функцій служби управлінського обліку під керівництвом фінансового директора змінюється: від питань обліку затрат, калькулювання собівартості та бюджетування господарської діяльності на завдання, пов'язані з вибором найкращої стратегії, забезпечення генерування і збереження вартості підприємства.

Слід зазначити що вітчизняна наукова думка щодо ключових функцій управлінського обліку значним чином відрізняється від теорії та практики західного управлінського обліку. В Україні нажалі досі превалює думка, що основним завданням управлінського обліку є облік затрат, калькулювання собівартості, що підтверджується змістом відповідного навчального курсу.

Західна теорія та практика зовсім по іншому розглядає ключові функції управлінського обліку. Так, в Глобальних принципах управлінського обліку (Global Management Accounting Principles) [1], спільно розроблених ще в 2014 році Американським інститутом сертифікованих публічних бухгалтерів (AICPA) та Привілейованим інститут управлінських бухгалтерів (CIMA), які разом об'єднують понад 600 000 членів і студентів з 177 країн світу, до основної сфери застосування управлінського обліку віднесено інформаційне забезпечення управлінських рішень щодо:

- 1) Скорочення затрат за умови збереження чи підвищення поточного рівня вартості шляхом постійного моніторингу затрат організації з одночасним

вивільненням ресурсів для інвестицій в орієнтовані на клієнта інновації, які у майбутньому створюватимуть вартість для зацікавлених сторін. Для цього управлінський облік зобов'язаний: забезпечити розуміння чинників затрат всередині організації; сприяти підвищенню ефективності ланцюга створення вартості; забезпечувати розробку цілей у затратах у тісному зв'язку з відповідними сферами бізнесу.

2) Комплексного та всеохоплюючого представлення фінансових і нефінансових показників підприємства, його бізнес-моделі, ризиків і стратегії, що в сукупності формують основу для ефективно оцінки майбутніх результатів діяльності. Виділення цієї ключової функції управлінського обліку в сучасній обліковій практиці набуває особливої актуальності з огляду на останні зміни в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо впровадження так званого Звіту про управління – документу, що містить фінансову та нефінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики і невизначеності його діяльності.

3) Виявлення можливих стратегій, що спроможні максимально збільшити чисту поточну вартість підприємства, розподіл обмежених капітальних ресурсів поміж конкуруючими можливостями, реалізація і моніторинг обраної стратегії для досягнення поставлених завдань. В рамках цього управлінський облік повинен збирати та оцінювати дані для ефективного залучення коштів, оцінки інвестицій, розробки та реалізації дивідендної політики, контролювати та оптимізувати капітал підприємства.

4) Забезпечення управління системами, процесами і процедурами для забезпечення впевненості у захищеності ресурсів, а також запровадження відповідної підзвітності й моніторингу.

5) Забезпечення оцінки доцільності інвестування в конкретний проект з урахуванням стратегії, пріоритетних варіантів, економічності, а також співвідношення можливого прибутку й ризиків.

6) Забезпечення проактивного контролю за виконанням цільових показників на всіх рівнях підприємства з фінансової та операційної ефективності. При чому під такий моніторинг підпадають проекти, люди, господарські операції, процеси, обсяги продаж і прибутки, обсяг ресурсів, експлуатаційні затрати, активи, зобов'язання і грошові потоки тощо.

7) Аналізу цільових ринків з метою ціноутворення, визначення маржі та собівартості для підвищення рентабельності продуктів, а також оптимізації співвідношення ціна та якість.

8) Забезпечення розуміння бізнес-моделі та визначення місця в ній кожного продукту чи послуги для покращення їхнього позиціонування на ринку.

9) Забезпечення ретельної фінансової перевірки планів, бюджетів та затрат на реалізацію проектів; їх моніторингу щодо наявних ресурсів та відповідності стратегічним пріоритетам підприємства.

10) Забезпечення моніторингу законодавства для аналізу поточних і майбутніх змін, оцінки їхнього потенційного впливу на бізнес-модель підприємства, а також підрахунку та прогнозування затрат через дотримання вимог законодавства та можливих ризиків від санкцій і збитків діловій репутації як соціально відповідальній організації.

11) Встановлення пріоритетів у наданні ресурсів в контексті організаційних рішень, оцінки альтернативних затрат і порівняльного аналізу переваг та недоліків варіантів розподілу ресурсів з метою ефективного управління трансформаційним чи безперервним удосконаленням продуктів і процесів.

12) Управління ризиками та помилками, пов'язаними з діяльністю організації, задля досягнення її стратегічних цілей, шляхом їх виявлення, ідентифікації, оцінки і визначення шляхів реагування та визначення необхідних заходів з їхнього усунення.

13) Забезпечення стратегічного податкового контролю шляхом надання консультаційної підтримки з питань трансфертного ціноутворення, оцінки податкових наслідків інвестиційних рішень та реалізації стратегічних цілей організації.

14) Забезпечення корпоративного управління всіма фінансовими питаннями від надання розшифровок фінансової звітності до управління фінансами, зокрема грошовими коштами й заборгованостями, та фінансовими ризиками.

Управлінський облік також відіграє суттєву роль у системі внутрішнього контролю та аудиту, хоча ця категорія не стосується його сфери. Мова йде про надання топ-менеджменту незалежних гарантій того, що управління бізнес-моделлю, ресурсами, проектами та ризиками відбувається ефективно. Іноді така перевірка називається аудитом управлінської діяльності.

Як бачимо думки спеціалістів щодо сфери застосування управлінського обліку в західній та вітчизняній теорії та практиці кардинальним чином відрізняються. Вітчизняні фахівці чітко обмежують її сферою обліку, аналізу та управління затратами. Західні спеціалісти – бачать її більш ширшою, що зачіпає питання обліку та аналізу господарської діяльності, управління різними видами ресурсів (матеріальними, фінансовими та інтелектуальними), проектами та ризиками, оподаткуванням.

Така різність підходів щодо ролі та завдань управлінського обліку в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання призвела до того, що в Україні не готують молодих спеціалістів, які повністю відповідають професійним вимогам до фахівців з управлінського обліку. Одні молоді фахівці мають знання в області обліку та оподаткування, а інші – фінансів, загальної економіки, управління ресурсами та ризиками. Нові сучасні вимоги до професійного рівня молодих фахівців, зокрема фахівців в сфері управлінського обліку, відкривають нові горизонти щодо удосконалення системи професійної освіти шляхом інтеграції та поєднання різних галузей

знань в єдиних освітніх програмах, в тому числі щодо підготовки фахівців із забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання.

Список використаної літератури:

1. Global Management Accounting Principles – Режим доступу: <https://www.cgma.org/resources/reports/globalmanagementaccountingprinciples/principles-framework.html>

СУЧАСНЕ РЕФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

*Власова О. Є., канд. екон. наук, доцент, Кравцова С. В., стар. викл.,
Бондаренко Д. А., магістр, Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова*

На сучасному етапі міжнародної інтеграції у сфері економіки та/або господарювання можна виділити таку важливу тенденцію розвитку бухгалтерського обліку та фінансової звітності, як зближення (гармонізацію, уніфікацію) правил та облікових процедур, вимог до фінансової звітності, стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єктів господарювання на рівні країн ЄС та України. Ця тенденція тісно пов'язана з глобалізацією економічних процесів та економіки загалом у світовому масштабі.

Завданням України у цьому аспекті є адаптація вітчизняної нормативно-правової основи бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єктів господарювання до законодавства ЄС та вимог МСФЗ. Для України це питання є особливо актуальними з огляду на вступ країни до СОТ та вступ у дію 01.09.2017 року Угоди про асоціацію з ЄС, яка визначає рамкові положення відносно розширення співпраці між Україною і Євросоюзом, зокрема наближення вітчизняного законодавства у сфері оподаткування, бухгалтерського обліку і аудиту до європейського.

Вітчизняні науковці виділяють такі напрямки гармонізації української системи бухгалтерського обліку і фінансової звітності:

- а) гармонізація з МСБО та МСФЗ;
- б) гармонізація бухгалтерського обліку та звітності в Україні з Директивами ЄС;
- в) гармонізація обліку всередині країни [1].

Основною передумовою необхідності гармонізації вітчизняного бухгалтерського обліку та фінансової звітності з МСБО та МСФЗ є глобалізація економічних процесів та економіки загалом у світовому масштабі. Більше того, гармонізація, її необхідність є результатом глобалізації економіки, рушійними силами якої є міжнародна торгівля; створення спільних підприємств, транснаціональних корпорацій; об'єднання фондових та інших ринків; міждержавне «взаємопроникнення» в економіку на базі інвестицій; вирішення